

SPRAWOZDANIE

Pokrótce o książce poświęconej nazwom największych jezior trockich

Od Nadieжды Zajązkowskiej dowiedziałem się, że 1 kwietnia tego roku Dyrekcja Trockiego Historycznego Parku Narodowego zaprasza na prezentację książki „Trakų didžiųjų ežerų vardynas” (Księga nazw największych jezior trockich). Impreza miała się odbyć w Pałacu Tyszkiewicza w Zatroczu. Nie zastanawiając się długo, od razu zdecydowaliśmy z moją żoną, Anią, że pojedziemy. Z nadejściem wiosny człowiek pragnie „otrząśnięcia” po mroźnej zimie i dodatnich emocji. Pogoda nie sprzyjała, lał ulewny deszcz. Mimo to, zaprosiwszy Kamę Łozinę do towarzystwa, pojechaliśmy.

Samo miejsce imprezy – Pałac w Užutrakis, czyli w Zatroczu – dodawało animuszu. Jego właścicielem był niegdyś hrabia Józef Tyszkiewicz. Jest to dwukondygnacyjny budynek w stylu neoklasycystycznym, zbudowany na planie kwadratu. Zespół pałacowy wzniesiono według projektu polskiego architekta Józefa Husa, a park został zaprojektowany przez francuskiego architekta krajobrazu i biologa Eduarda François André. Pałac przeżywszy wielu różnych „gospodarzy”, został niedawno odrestaurowany i pięknem swej architektury cieszy oczy uczestników rozmaitych imprez.

Publiczność dopisała, żal tylko, że mało przybyło troczan Karaimów. Spowodowała to chyba pora imprezy – wczesne popołudnie. O treści książki i pracy nad nią z wielkim entuzjazmem i uśmiechem na twarzy opowiadała autorka, pani Lina Sokolovaitė.

Galwe, Skajście, Okmiany, Tatarszki i Łuka (Bernardyńskie) – to pięć jezior obmywających Troki. Ich nazwy są świadectwem życia ludzi mieszkających w ich sąsiedztwie przez wiele wieków. Najbardziej znaczące, trwałe i dotychczas niezatarte ślady przeszłości stanowią nazwy oraz przekazy ludowe o poszczególnych miejscowościach i elementach krajobrazu zespołu jezior trockich. Każda wyspa, mielizna, głębia, wybrzeże, cypel czy półwysp ma swoją nazwę, których niemała część związana jest z epoką o wiele starszą niż trockie zamki.

Późniejsze czasy też wniosły swoje barwy i nastroje do bogatej księgi imion jezior, zaświadczać o więzi łączącej kolejne pokolenia z historycznym otoczeniem.

Nazwy miejscowości i jezior z okolic Trok zaczęto rejestrować w 2006 roku z inicjatywy dyrekcji Trockiego Historycznego Parku Narodowego. Na podstawie zebranych

informacji ułożono spis nazw miejscowości. Zapisano formy używane przez mieszkańców, odtworzono litewskie odpowiedniki, które zatwierdziła Państwowa Komisja Języka Litewskiego. Ze względu na wielokulturowe środowisko Trok obok odtworzonych nazw w języku litewskim zostały podane ich odpowiedniki w języku polskim, rosyjskim i białoruskim. Zapisano też źródłowe nazwy miejscowości, co pozwoliło mieszkańcom rozpoznać je w mowie potocznej, naukowcom zaś wytyczyć kierunki przyszłych szerszych badań.

Nowa publikacja składa się z pięciu działów zawierających dane o nazwach miejscowości wokół pięciu największych jezior trockich: Galwe, Skajście, Okmiany, Tatarszki i Łuka (Bernadyńskie), w sumie 343 nazwy obiektów geograficznych. Obszerny materiał pomagał zbierać i systematyzować doktor nauk archeologicznych Vikintas Vaitkevičius, który opowiedział zebranych o mitologii i przeszłości Trok. Muzyczne przerywniki wypełnili swymi popisami utalentowani uczniowie trockiej szkoły muzycznej.

Omawiana praca, zawierająca nazwy związane z poszczególnymi jeziorami i lokalizacje na ogólnym planie zespołu jezior, pozwala czytelnikowi dogłębnie zorientować w prezentowanym temacie, może też z powodzeniem służyć w celach edukacyjnych, turystycznych i naukowych. Dlatego warto pokłonić się autorom i powiedzieć: gratulujemy i dziękujemy!

W dobrym nastroju, z dużą dawką ciekawych informacji o jeziorach trockich, opuszczaliśmy historyczne miejsce, a w głowie zrodziła się myśl, by tą pracą zaciekała się karaimska społeczność, która od 613 lat mieszka na brzegach tych jezior.

Otrzymałem od autorki książkę z dedykacją, której treść nas rozczuliła. Jesteśmy dumni, że ludzie wiedzą i pamiętają o tym, iż Karaimi żyli na trockiej ziemi i strzegli litewskich książąt.

Gerb. Romualdui. Su padėka visiems Karaimams, uoliai saugojusiems meilę Trakams.

Lina (sudarytoja) 2011 m.

(Szanownemu Romualdowi z podziękowaniem wszystkim Karaimom usilnie szerczącym miłość do Trok. Lina (autorka) 2011 r.)

Romuald Szpakowski.